

Praćenje i prosudba zvanja

1. UVOD: ZAHVALJIVANJE BOGU

Blagoslovljen si Gospodine, Bože svega svijeta, koji blagoslivljaš Crkvu i našu družbu (red) svakim blagoslovom, u Isusu Kristu i Duhu Svetome (usp. Ef 1,3).

Zahvaljujemo Bogu što je pozvao našu družbu (red) od početka da bude u svijetu žarište Radosne vijesti i nositelj Božje ljubavi mladima.

Zahvaljujemo Bogu što je našu družbu (red) blagoslovio krvlju mučenika i darom brojnih zvanja.

Zahvaljujemo Bogu što njegov Sveti Duh nastavlja i danas pozivati svoje sinove da budu navjesticitelji poruke spasenja i svjedoci istine evanđelja za tolike mlade.

Zahvaljujemo Bogu jer je On glas koji zove i daruje hrabrost odgovoriti, Dobri pastir koji vodi i podržava vjernost svaki dan, Put, Istina i Život za sve pozvane da u sebi ostvare Očev naum.

U teologiji zvanja danas se nalazimo pred hitnim izazovima:

- Promisliti osobne procese ove teološke ponude.
- Stvoriti uvjete u kojima se razvija sjeme zvanja.
- Promisliti teologiju zvanja osobnosti.

Hitno je suočiti se s “pozvanom osobom“ i “osobnom podlogom“ koja omogućuje odgovor zvanja.

Religioznost je religija koju neka osoba živi.

2. PROMIŠLJATI DANAS PROCES ZVANJA

Duhovni pratitelj mora se približiti, nadati se i poći od izvora i putova kojima prolaze ljudi (usp. Iv 4,7). Mislići danas proces zvanja započinje u osluškivanju Duha, on je onaj koji navješćuje “ono što dolazi” (Iv 16,13). To prvenstvo života u Duhu zajedno s pozornošću prema pozvanom prolazniku i sputniku jesu stupovi nositelji svakog praćenja zvanja.

Čovjek je uvijek pozvan stalnom i neprekidnom obraćenju na vjernost svom postojanju na koje je pozvan kao osoba; uvijek je u progresivnom personaliziranju (uosobljavanju) u vremenu i kulturnoj sredini. Moramo se pitati: gdje je poziv Duha Svetoga u našem vremenu? Što moramo ispraviti u procesu rada za zvanja?

2.1. Čovjek i kultura bez zvanja

+ *Gubitak "gramatike života"*

Kršćanska ponuda ima značenje u sebi samoj, ali ako želi biti znakovita u procesu personaliziranja, mora voditi računa o njemu. Često se susrećemo s kulturnim pravcima koji promiču "čovjeka bez poziva/zvanja" (NVPUNE, 11), čovjeka koji se ne pita i ne može se pitati o zvanju. Suvremena kultura često negira elementarnu gramatiku postojanja (NVPUNE, 11), transcendentalnu gramatiku i pravu znanost života.

Nalazimo tri simptoma (pokazatelja) odsutnosti znanosti života:

1. Čovjek nomad, bez životnog projekta: kruži bez zaustavljanja i bez integriranja čuvstvene, intelektualne, voljne, kulturne i religijske dimenzije.
2. Način planiranja njegove male budućnosti i logika njegova djelovanja (NVPUNE, 11) utemeljen je na proizvoljnim centrima njegove osobnosti.
3. U trenutku suočavanja s prirodnim dilemama njegova osobnog razvoja nema vrijednosti ni čvrstih vrijednosnih uporišta koji bi bili temelj subjektivnosti, odlučivanja, planiranja budućnosti.

+ *Poteškoća u strukturiranju osobnosti*

Pluralistička i složena kultura pogoduje mladima razviti nesavršen i lomljiv identitet s kroničnom neodlučnošću u pogledu izbora zvanja. Postoje različite razine raspršenosti i objedinjavanja. Unutarnja podijeljenost čovjeka (GS 13) stvara određeni mentalitet ili način mišljenja koji oblikuje suvremene vrijednosti u srcu čovjeka (GS 82).

Tri su područja u kojima treba uspjeti nadvladati raspršenost osobe i vrijednosti:

1. *Znanje*: Znati i poznavati jesu područja koja se moraju objediniti u cjelinu postojanja.
2. *Sloboda*: Veoma je važna tekuća uporaba slobode u artikuliranju životnog tijeka osobe. Tri su zamračene riječi: projekt, zalaganje, vjernost.
3. *Ljubav*: nezaobilazna uloga ljubavi kao izraza najizvornije slobode.

+ *Dinamike koje oblikuju mentalitet: znati, nadati se, ljubiti*

Čovjek je pozvan biti čovjek. Osoba je pozvana biti osoba. To je prvo zvanje. Uspjeti biti ono na što je čovjek pozvan: to je zvanje svih zvanja. Čovjek ostvaruje tri osobna pokreta na svom putu prema stvarnosti s ciljem ovladavanja u svom osobnom ostvarenju: poznavati, nadati se i ljubiti; "temeljni načini posjedovanja stvarnosti" (Lain, *Creer* 9), sebe i svijeta. Svako područje poznavanja, nadanja i ljubljenja čovjeka zahtijeva unutarnje osobne preduvjete koje treba vršiti i ostvariti.

2.2. Slabost pedagoških mjesta

+ *Tri slabosti*

Elementi koji odražavaju pedagošku slabost za prijenos vjere uglavnom su tri: Nepostojanje pedagoških putova ili itinerarija u predlaganju zvanja ili vjere (NVPUNE, 30). Kvalitativni skok prema zvanju.

Ako postoji taj isti duhovni ili vjernički prijedlog (ponuda) je slab (NVPUNE, 32). Slabo razumijevanje pedagoškog mjesta vjere ili praćenja zvanja (NVPUNE, 30).

+ *Poželjna sinteza*

Moramo obratiti pozornost nekim pedagoškim ili psihološkim pretpostavkama koje su nekritički usvojene i s kojima je zatrovano vjerničko iskustvo. Razvijati poznavanje te otvorenu i pozitivnu pozornost, ali istodobno kritičku prema odgojnim idejama i sredstvima u cilju promicanja onoga što želimo posredovati (popraviti).

2.3. Posrednik zvanja

Temelj svakog rada za zvanja je povratak prvenstva života u Duhu. To zahtijeva:

Nadvladavanje raširenog pragmatizma.

Povratak iskustvu koje suobličuje Kristovu otajstvu (NVPUNE, 42).

Danas se ponovno naglašava istina koju kršćanstvo podržava: važnost posrednika zvanja kao aksiološkog (vrijednosnog) posrednika i njegove povezanosti s mogućom znakovitošću njegove ponude (prijedloga) → u poniznom i skromnom uosobljenju ideala koji predlaže.

“Suvremeni čovjek radije prihvaća svjedoke nego učitelje” (Pavao VI, EN 41).

3. PRAĆENJE ZVANJA

+ *Kvalitativni skok*

Kvalitativni skok rada za zvanja odgovara osluškivanju Duha i praćenju ovog osluškivanja tako da omogući razumijevanje osobne povijesti i vlastitog života polazeći od Kristova uskrsnuća; “u njegovoj pobjedi je budućnost svakog čovjeka” (NVPUNE 49). Praćenje zvanja može u pastoralu zvanja uskladiti kolektivno s osobnim, prijedlog s putom (NVPUNE 13).

Kvalitativni skok u životu kršćanina poziva da se ne zanemari raditi u kršćanskom odgoju, u prenošenju vrijednosti i prenošenju vjere, u tri perspektive: velika grupa, mala grupa i osoba.

3.1. Protagonisti praćenja zvanja

+ Prvenstvo Božjeg djelovanja

Otac poziva na ljubav svakog čovjeka, to je izvorni i temeljni poziv; Sin poziva na nasljedovanje, jer je poslan od Oca da pozove čovjeka; Duh Sveti je prijatelj tešitelj koji priprema put za svakog vjernika i prati ritam njegova rasta.

“Neka znaju oni koji vode duše i neka paze da prvi djelatnik, vođa i pokretač duša u tom poslu nisu oni, nego Duh Sveti, koji se nikad ne prestaje brinuti o dušama, i da su oni samo sredstvo u ispravljanju u usavršavanju vjere i Božjeg zakona, u skladu s onim što Duh daje svakome. Tako, svaka njihova skrb neka bude ne prilagođavati ih svome načinu i stanju, nego gledati put i cilj kamo ih Bog vodi, a ako to ne znaju, neka ih puste i neka im ne smetaju“ (G. Croce, *Fiamma* 3,46).

+ Pratitelj zvanja

Pratitelj je sredstvo, posrednik, svjedok, pastir i odgajatelj. On je “homo ser-viens” (čovjek sluga) koji vrši crkvenu službu, “pedagošku sakramentalnost” (E. Viganò, *Maturazione*, 16). Uvijek mora upućivati na Krista.

“Osim što mora biti mudar i diskretan, mora biti iskusan (G. Croce, *Fiamma*, 3,30). “Između deset tisuća treba tražiti jednoga koji ima potrebnu ljubav, znanje i mudrost” (F. Sales, *Filotea*, III,25). Življeno otajstvo, duh vjere, plodan je u operativnosti: sposobnost slušanja, dijalog i komunikacija, duh zajedništva, osjećaj pastira, ljudska zrelost, čista sposobnost ljubavi.

+ Pozvani

Mora pokazati poučljivost pozivu Duha, povjerenje u božansko vodstvo i raspoloživost za zalaganje uz pomoć Duha u poteškoćama. Istodobno mora imati otvorenost, poučljivost i slobodu i povjerenje u ljudskog pratitelja. Ne smije se zaboraviti da je pozvani protagonist, nužan i nezamjenjiv, u svom formiranju: svaki odgoj je u biti samo-odgoj (PDV 69).

Pratitelj i praćeni moraju pripremiti svoje susrete pažljivo slušajući Boga, u tihom i kontemplativnoj molitvi. Duhovni hod svakoga je osobno otajstvo koje se postupno objavljuje u vjeri (Nemeck Coombs, 99).

Događa se često da se projektira duhovni život pomoću osobnog projekta duhovnog života, ali bez projektivnog mentaliteta:

- biti otvoreni Bogu kako bismo u svom projektu provjerili ona područja koja nam Bog pokazuje ili opoziva ono što je projektirano;
- prionuti ponizno uz ono što je moguće, prihvaćajući ono što nas nadilazi, opovrgava, i obezbeđuje da stvari ponovno sagledamo;
- izbjegavati težnju da se programira sveukupna stvarnost.

Pratitelj zvanja mora imati hodočasnički mentalitet koji nastoji:

- promatrati stvari onakvima kakve jesu,
- utvrditi ono što se mora učiniti,
- živjeti s povjerenjem onoga koji ne zna sve stvari, čak ni o sebi samom, o svom dobru i svojoj pravednosti (Martini, Giobbe 95).

3.2. Što je praćenje zvanja

+ *Narav praćenja zvanja*

Identitet praćenja zvanja treba shvatiti kao bitno teološki, crkveni, pozivni i antropološki događaj i čin, različit od terapije ili psihološke asistencije; praćeni ga mora živjeti kao sredstvo i poticaj za vlastiti hod vjere i poslušnosti Božjoj volji.

Svaki kršćanski poziv je “poseban” jer zahvaća slobodu svakog čovjeka iz koje proizlazi najosobniji odgovor, unatoč tome što ljudsko biće ostvaruje svoju slobodu između dviju povijesti, svoje male, posebne i jedinstvene, i one velike kojoj pripada i koja ga nadilazi (NVPUNE, 19).

Crkva je primila od Krista zadaću da vodi i prati svakoga vjernika prema savršenstvu za koje je sposoban; “Kristova suvremenost čovjeku svakog vremena ostvaruje se u živom tijelu Crkve” (GP II, *Veritatis Splendor* 25).

+ *Temelj praćenja zvanja*

Zvanje je odnos, relacija, jer je čovjek recipročno biće, biće odnosa po svojoj naravi. Odnos i recipročnost jesu temeljne antropološke kategorije za tumačenje praćenja zvanja i duhovnog praćenja; duhovno praćenje je utemeljeno na izvornom i odlučujućem odnosu svakoga čovjeka s Kristom i svih međusobno kao iskrenih suučenika (Agostino, *Sermone* 46,1-2).

+ *Definicija praćenja zvanja*

Praćenje zvanja je pomoć onome koji traži svoje zvanje i pita kako u svom životu otkriti Božji plan; u svojim raznovrsnim oblicima to je davanje mogućnosti i praćenje hoda “ponovnog doživljavanja odgojnog iskustva koje je Gospodin iskazao s Dvanaesticom” (PDV 60).

Biti pratitelj znači ići uz rame onoga koji je otkrio sjeme zvanja tako da oživi isustvo učenika: “približi im se Isus i pođe s njima” (Lk 24,15).

Praćenje se mora shvatiti kao duhovni ambijent, životni hod, ozračje koje promiče i osigurava odgojni proces da pozvani može postati živa slika Krista Dobrog pastira (PDV 42).

Duhovno praćenje je ponizno služenje, vedra i razborita poniznost koja proizlazi iz slobode Duha. Smješta se u posebni itinerarij (hod) svake osobe u shvaćanju i življenju Kristova otajstva koje se mora hraniti, oživljavati, prosuđivati i voditi.

+ Praćenje zvanja kao pedagoški itinerarij (hod)

Praćenje zvanja je pravi pedagoški itinerarij (hod). To je ponajprije hod s Njime, Gospodinom života, s osobom Isusa Krista (usp. Lk 24,13-35) koji se približava hodu čovjeka, ide istim putem i ulazi u njegovu povijest. Tako se pedagogija kreće od općeg prema posebnom.

Pedagoški itinerarij zvanja je put prema dozrijevanju vjere kao raspolaganje sebe samoga u slobodi “praćen u etapama u društvu starijeg brata u vjeri i učenštvu, koji poznaje put koji treba prijeći da bi došao k Njemu i dao odgovor” (NVPUNE 34) izbjegavajući da “nekorisni razgovori i traženje riskiraju ponavljanje u beskrajnom, i katkad samodopadnom, stjecanju iskustava, makar i u zvanju, bez ikakvog konačnog ishoda” (NVPUNE 34).

+ Stil praćenja zvanja

Pratiti zvanje mladog čovjeka znači identificirati njegove izazove i očekivanja, njegova neizrečena pitanja i njegovu dubinsku i neprolaznu želju za autentičnošću i budućnošću.

Stil svojstven praćenju je ispovijest vjere, nasuprot didaktičkom, egzortativnom i prijateljskom stilu (NVPUNE, 34). To je praćenje zvanja “mudro i iskustveno, samo zarazno, tj. izravnim kontaktom” (NVPUNE, 34).

Zvanje je ponuda vrijednosti u Kristu za život u Njemu; to je program života; nasljedovanje kao suobličavanje života (Scheler, *Etica* 734), nije prvenstveno ostvarenje aktivnosti, nego nasljedovanje “načina osobnog postojanja koji mi se daje kao uzor i prototip”.

3.3. Druge dimenzije praćenja zvanja

U Isusovu odnosu s apostolima može se uočiti pedagoški duh (ne neka određena pedagoška teorija). Isus se javlja u evanđelju više kao odgajatelj nego kao animator, jer sije sjeme u zemlju učenika i odgaja ih izvlačeći iz njihovih slabosti najbolju sliku učenika i oblikuje ih prateći njihov proces suobličavanja Kristu (usp. Gal 4,19).

Postoji pet dimenzija otajstva Božjeg poziva upućena čovjeku koje, sa svoje strane, oblikuju pet oznaka otajstva zvanja pomoću posredovanja brata, sestre ili zajednice:

1. Sijati dobro sjeme zvanja.
2. Pratiti u hodu da se gorljivo odgovori.
3. Odgajati u vjeri, u osluškivanju i odgovoru Bogu.
4. Oblikovati ljudske stavove odgovora na poziv.
5. Prosuditi sav proces zvanja.

Na taj način pratitelj zvanja je istodobno i sijač, pratitelj, odgajatelj, oblikovatelj i prosuditelj zvanja. (NVPUNE 32).

+ *Sijati*

Sijati posvuda sjeme zvanja s istom Isusovom velikodušnošću. Sastavni je dio mudrosti pratitelja zvanja buditi, podržavati i pratiti prvo očitovanje zvanja i egzistencijalno značenje života: “svako razdoblje života ima značenje zvanja” (NVPUNE 33).

Iskustvo poučava da postoji prvi emotivni udar zvanja, redovito u djetinjstvu i adolescenciji kojemu se kasnije vraća. Sijač zvanja mora poštivati otajstvo slobode, iako to, prividno, donosi manji neposredni učinak.

+ *Odgajati*

Odgajati za poznavanje sebe: Praćenje u svim razdobljima s odgojnim stilom. Odgajati za poznavanje sebe. Taj odgojni put naglašava poznavanje promjenljivosti ljudskog srca kako bi se pomoglo mladom čovjeku u izgradnji njegove istinske osobnosti (NVPUNE 35).

Odgajati za bivanje i življenje u otajstvu: Biti i živjeti u otajstvu je preduvjet, to je kriterij autentičnosti pravog hoda zvanja i mogućnost nadvladavanja slabosti ponude zvanja. Odgajati za srdačno prihvaćanje, a ne za potpuno poznavanje (usp Iv 13,7), jer život je otajstvo (NVPUNE, 35).

Odgajati za umješno očitavanje vlastitog života: Odgaja za mudru metodu čitanja vlastitog života kako bi mogao tumačiti i pronaći smisao i duhovno značenje, a ne samo psihološko. Taj je odgoj istodobno izvor kriterija prosudbe zvanja pozvanog i njegovih nakana.

Odgajati za molitelja zvanja: praćenje zvanja nalazi u molitvi poniznoj, strpljivoj i punoj povjerenja mjesto prosudbe. Molitva prosuđuje i odgaja kako bi se zvanje shvatilo kao program bivanja i života s Kristom.

+ *Oblikovanje zvanja*

Pratitelj se pretvara u oblikovatelja zvanja u vrhunskom trenutku pedagoškog procesa, u trenutku kad predlaže mladom čovjeku način postojanja, tj. biti s Isusom i nasljedovati ga kao posvećena osoba, a mlada osoba prepoznaje svoj identitet, svoj poziv (NVPUNE 36).

Oblikovati u pozvanom istinu života kao primljeni dar koji se živi istinski i intenzivno samo ako se daruje, lijepa je zadaća. Iz tog shvaćenog i iskustvenog hoda prirodno se rađa sebedarje u zvanju, neizbježna pedagoška i duhovna posljedica, slobodna i plod zahvalnosti (NVPUNE 36).

3.4. Zvanje, vodstvo postupnog poosobljenja (personalizacije)

+ *Osoba i zvanje*

Zvanje i izgradnja osobnosti intimno su povezane i rasklanjene u osobi. Zvanja identificira, vodi i utjelovljuje bitni dinamizam postojanja određene osobe. Zvanje je poziv na postojanje, da se bude osoba prema određenim vrijednostima. Zvanje jest i pretvara se u program postojanja (Ivan Pavao II., *Redemptionis Donum* 5).

Između Boga i čovjeka ne postoji ontološka, nego osobna otuđenost, ponavljao je sv. Ivan od Križa: “Gospodine, Bože moj! Ti nisi dalek onome tko se ne udalji od tebe. Kako kažu da nisi prisutan?” (Gv. Croce, *Dichos*, 48).

+ *Dinamička koncepcija zvanja*

Ovo preplitanje zvanja, osobe i dinamičke koncepcije procesa čovjeka zahtijeva “postupno osobno ostvarenje” pretvarajući “sav život u neprekidni hod prema zrelosti” (PDV 70).

Zvanje je dar, zadaća i proces. Proces zvanja slijedi i uvijek će slijediti nove pozive, zvanja, svaki dan, tako da se može govoriti o zvanju unutar zvanja.

+ *Postupnost ideala ili proces ideala*

Taj se proces mora dinamizirati diferenciranjem i postupnošću. Cjelovita vizija uvijek; ali također i osjećaj diferencijacije. Postupnost uvijek poštuje osobnost. Riječ je o prihvaćanju hoda ideala u stvarnosti naših osoba (“razborita elastičnost”).

4. PROSUDBA ZVANJA

4.1. Prosudba zvanja, ljubav ukorijenjena u dubini i osjetljiva za prepoznavanje i prihvaćanje vrijednosti

Nakon već rečenog, praćenje zvanja zahtijeva odlučujući korak, točan proces prosudbe (NVPUNE, 37). Prosudba je temeljna kvaliteta praćenja zvanja.

Prosudba se ostvaruje razborito i prikladno, sastoji se u razlikovanju onoga što dolazi od Boga u duši i onoga što dolazi od vlastitog duha. To je otkriće glasa Duha Svetoga u konkretnim okolnostima života pozvanika: “Poznavati odakle dolaze unutarnji pokreti naše duše” (Sant’Ignazio EE 32).

Prosudba je tako zgusnuta teološka stvarnost u hodu nasljeđujući Isusa da se ne može svesti na pojmove kao što su: “vidjeti, prosuditi, djelovati”. Prosudba je vrsta mudrosti sa svojom kontemplativnom dimenzijom i mistagogijskim koracima. Intelektualna, moralna, duhovna prosudba je plod porasta u ljubavi, u spoznanju i pronicanju (usp. Fil 1,9-10).

4.2. Područja, kriteriji i pokazatelji prosudbe

Navodi se deset područja koja su izvor kriterija prosudbe, a ovi pak imaju različite pokazatelje: područja, kriterije i pokazatelje duhovne prosudbe, prosudbe zvanja.

4.2.1. Prvi stožer: “Kristovo otajstvo”

+ Otvorenost otajstvu

To je kriterij prosudbe zvanja koji treba provjeriti. Svako zvanje ima strukturu: otajstvo, zajedništvo, poslanje (ChL 8, PDV 12), ali se razlikuje po svom sadržaju, u našem slučaju radikalno suobičavanje Kristu, Dobrom pastiru po Don Boscovu (...) primjeru.

Pokazatelj otvorenosti Kristovu otajstvu je autentična subjektivna sigurnost zvanja koja daje prostor Božjem djelovanju u njemu, znajući da ga nadilazi i da mora biti uvijek u stavu poniznog traženja.

Pratitelj zvanja mora utvrditi sposobnost prihvaćanja i integriranja dijalektike osobe i ljudskog života (NVPUNE 37), njezinih proturječja, postižući sklad prividnih suprotnosti. Mora biti prijateljen s Božjim otajstvom u svakodnevnom životu da bi shvatio Božju prisutnost i poziv.

+ **Dispozicije za započinjanje, oslobađanje i razvoj procesa zvanja**

Bez postupnog iskustva vlastitog osobnog života ne može se pokazati drugoj osobi svoj vlastiti život.

Postoje neke temeljne dispozicije koje potiču proces zvanja; to su osobni temelji kandidata kojima misli, odlučuje i plovi ostatkom osobnog, crkvenog, pastoralnog, društvenog i građanskog života.

Poniznost je jedan od stavova velike duše, velikodušne: to je poštivanje stvarnosti, istine, po čemu se otkriva istinitost; to je mnogo više od autentičnosti.

Življena iskustva kao apsolutna, bezuvjetna i trajna funkcioniraju kao temeljne dispozicije koje integriraju i suoblikuju središte identiteta: “Predaj se potpuno Svemu bez dijeljenja” (Teresa, *Cammino* 12). “Traži se u meni, traži me u sebi” (Teresa, *Poema* 8).

Ove dispozicije utjelovljene u pozvanom omogućuju utvrditi da li njegov proces zvanja, sadašnji i budući, “napreduje na skladan način”, to je pravi “pokazatelj” stvarnih “osobnih mogućnosti”

4.2.2. Drugi stožer: “Kristovo otajstvo kao personalizator pozvanog”

+ **Iskustvo suoblikovanja kao ključ**

Osobna integracija se ostvaruje oko projekta života, duševni život teži oblikovati egzistencijalno i funkcionalno jedinstvo u kojem sve utječe na sve: sadrži neke glavne elemente koji rađaju, podržavaju i osvjetljavaju ostatak ponašanja.

Projekt života se pretvara u “personifikaciju ideala” koji uzdržava dotičnu osobu. Iskustvo suobličavanja stvara plodnost, kreativnost i transformaciju života osobe u puninu života.

Dinamički sadržaj strukturiranja osobnosti posvećene osobe sastoji se u živjivosti Krista, Crkve i svijeta. Upućenost na Krista je apsolutno potrebnim ključ za razumijevanje stvarnosti posvećenog života (PDV 4,12).

Iskustvo suoblikovanja stvarno određuje svaku osobu više od bilo koje instrumentalne dijagnoze, stoga postupni hod zvanja mora proći ove faze:

Utvrđiti i provjeriti opredjeljenje zvanja zauzeto tijekom procesa praćenja i dovesti ga od subjektivne vizije do jednog objektivnijeg i realnijeg poimanja zvanja, motivacija, opredjeljenja i posvećenog života.

Pratiti temeljni rad usvajanja i identificirati se s osobom i poslanjem posvećenoga.

+ *Od duševne do duhovne osobnosti*

Treba poticati u kandidatu jasno razlikovanje u uporabi njegovih odluka, čuvstva i ponašanja, između duševne (psihičke) i duhovne osobnosti, između duševne i duhovne dimenzije jastva.

Duh (osobnost prema Duhu) mora voditi i određivati uređenje duševne osobnosti (jastva), kako bi se Krist uobličio u praćenoj osobi. To je posebnost kršćanske askeze. To je put razlikovanja kršćanskog iskustva od nekog pseudokršćanskog iskustva.

Treba paziti i voditi brigu da novi kršćanski život ne bude vođen latentnom osobnošću, pod duhovnim motivacijama i određenjima.

+ *Mentalne dinamike: inteligencija i čuvstvo*

“Što tražite?” (Iv 1,38), “što želite?” (Mt 20,21). Itinerarij zvanja mora posvetiti pozornost mentalitetu i njegovim dinamizmima osobnosti, ako želi oblikovati razborita čovjeka i utemeljena vjernika.

Treba “ostati u svjetlu istine” (#LO XIII Ordinario) jer “sjaj ispraznosti zatamnjuje duh i skriva dobro i istinu” (#LO III Quaresima). Četiri su područja na koja treba paziti:

Emocionalna inteligencija: zajedno sa sposobnošću vrednovanja dobra, dopuštajući izražavanje i reguliranje emocija koje se javljaju kao odgovor na događaje.

Mentalna iskrivljenja: strukturalni i procesualni načini shvaćanja, mišljenja i tumačenja iskrivljeni u odnosu na stvarnost.

Neuredne sklonosti (I. de Loyola): usvajanje valjanosti evanđeoskih vrijednosti, koje se međutim koriste za zadovoljavanje nekih neusklađenih osobnih potreba. Veoma su povezane s odlukama i osobnim izborima.

Zarobljavanje vrijednosti: to je relativnost u shvaćanju vrijednosti. Čovjek ne izmišlja ciljeve, ali ih prikazuje kao vrijednosti za svoju korist.

+ Projekt zvanja bogat vjerničkom memorijom

Riječ je o odnosu između prošlosti i sadašnjosti, između spomena i projekta. Pozvani mora postići tri cilja za svoj proces zvanja:

Pomirenje: biti pomiren sa svojom prošlošću, s neizbježnim negativnim i pozitivnim dijelom osobnosti; pomiren sa značajnim modelima svoje prošlosti, s kvalitetama i slabostima.

Pozitivna memorija: Zdravi povijesni sklad sa sobom. Mora prevladati milost nad jadikovanjem i protestiranjem, otvorenost davanju više od očekivanja primanja.

Preobrazbena integracija: prisutnost pozitivnog, kreativnog i inteligentnog stava u odnosu na traume svoga života. Naučiti zagospodariti svojom prošlošću.

Važna je uporaba nedostataka i njihova uloga u kršćanskom procesu. Osobna integracija nedostataka u hodu nasljedovanja Krista. Prava ljudska zrelost, poučava psihologija, ali također kršćanska askeza, postiže se kad smo:

Svjesni problema i njegova korijena.

Osjećamo nezrelost ili slabost kao strano tijelo u našem idealu.

Uspijevamo gospodariti nezrelošću ne samo voljom, nego i postupnom slobodom u našim odnosima, tako da nam svaki put sve manje smućuje pamet, srce, život.

+ Pratiti slobodu i subjektivnost

Veoma je važno za pratitelja zvanja obratiti pozornost ljudskim kategorijama u dozrijevanju osobe. Dvije su osobne instancije od temeljne važnosti, tipično ljudske i potrebne objašnjenja i pozornosti:

Ponovno naglašavanje subjektivnosti.

Želja za slobodom.

Subjektivnost se može pretvoriti u subjektivizam, a sloboda u jednostavnu proizvoljnost. Pozvani mora izgraditi prikladnu uravnoteženu sposobnost u pristupu istini između komplementarne i različite uloge koju igraju subjektivnost i stvarnost.

4.2.3. Treći stožer: "Prikladnost zvanja"

+ Sposobnost odlučivanja

Mnogo godina se u psihologiji zanemarivalo proučavanje volje i voljnog ponašanja, razdoblje koje je danas iza nas. Odgoj odlučivanja (NVPUNE, 37) ne mora biti samo na kraju itinerarija zvanja, nego u samom procesu formiranja zvanja s postupnom odgovornošću, malim svagdanjim opredjeljenjima...

Proučavanje neodlučnosti upućuje na dvije moguće slabosti s kojima se treba obračunati: 1) psihološka struktura osobe i 2) slabost duhovnog iskustva ponude-nog i življenog od pozvanog. Dakle, previše se pouzdava u vlastite sposobnosti.

Ljudsko odlučivanje ima poteškoća i patologija u osobama. Danas je veoma teško steći sposobnost odlučivanja i donošenja konačnih odluka u kulturi provi-zornosti.

Praćenje zvanja mora pratiti dozrijevanje procesa ljudskog odlučivanja opće-nito, a osobito na području zvanja.

+ Osobni identitet zvanja i u zvanju

Ovaj kriterij pokazuje i prosuđuje pravo i zrelo opredjeljenje zvanja, ako je de-finicija vlastitog identiteta egzistencijalno prožeta identitetom zvanja (NVPUNE 37). Pokazatelj otkriva da li osoba uspijeva prijeći od logike tjelesnog i psihič-kog identificiranja na logiku identificiranja svoga bića, primljenog kao Božji dar (NVPUNE 37).

Uspjeli identitet zvanja očituje se u povezanosti zvanja osobe kao mnogostru-ke stvarnosti: srce, pamet, volja; to je osobni sustav odlučivanja, koji je istodobno mentalni, etički i emocionalni.

Odgajatelj zvanja mora razlikovati put koji ide:

- od neusvojene identifikacije vrijednosti zvanja: prilagođava ponuđene vri-jednosti i prijedloge koje ne drži važnima u sebi, nego ukoliko zadovoljavaju neku psihološku potrebu;
- od usvojene identifikacije: potaknut je živjeti vrijednosti i drži ih vrijednima u sebi.

+ Zrelost vjere kao zrelost zvanja

Nema vjere bez zvanja, ni zvanja bez vjere. Zrelost zvanja u konačnici je odre-đena činom vjere. Autentično opredjeljenje zvanja je očitovanje vjerničkog pria-njanja Isusova učenika, čiji epilog, hod i ishod ovise o odgoju i procesu dozrije-vanja vjere pozvanog.

Osobnost zvanja raste i razvija se s duhovnim zdravljem kada pozvani posta-je dobra zemlja unutarnjih i operativnih dispozicija, objektivnih i subjektivnih uvjeta, kako bi postao živa slika Krista, Dobrog pastira (NVPUNE, 37).

Živjeti ili ne živjeti u vjeri, to je prvo i temeljno pitanje za hod u zvanju i etos učenika (PDV 24).

Apostoli su živjeli svoje dozrijevanje zvanja kao dramatično dozrijevanje vjere u Krista, i stoga treba u njima promatrati natjecanje vjere i zvanja.

ZAKLJUČAK

Došli smo do kraja. Evo nekih zaključnih misli.

Kompetencija pratitelja zvanja ovisi o tome je li on osoba u Kristu, tj. vrijednosni posrednik zvanja. Više je odgajatelj nego animator. Čin praćenja uključuje istodobno jedinstvo dimenzija kao što su: sijati, odgajati, oblikovati i prosuđivati.

Kompetencija u Kristu mora voditi pratitelja zvanja da prosuđuje u funkciji kršćanskog otajstva što je primjenjivo od pedagoških znanja u konkretnom i posebnom djelu praćenja procesa zvanja.

Odgojna mudrost pratitelja izbjegava neutemeljen pedagoški imperijalizam koji gubi iz vida stvarnost kršćanskog poziva u osobi. Življeno otajstvo je plodno u operativnosti. Kao posrednik zvanja, odgaja, oblikuje i prosuđuje više po onom što jest, nego po onom što čini i govori. Praćenje zvanja događa se po kontaktu, po osmozi.

Polazeći od tih postavki, praćenje zvanja je istodobno karizma koju treba izmoliti, znanost koju treba naučiti, umijeće koje treba steći i mudrost koju treba razvijati. To je služenje Kristovu otajstvu.

Ponizno i konkretno duhovno vodstvo tka i usklađuje prvenstvo vodstva Duha Svetoga u svakoj osobi, a to je prva odgovornost onoga koji nasljeđuje Krista i supsidijarna funkcija duhovnog učitelja.